

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԵ ՎԵ ՄԵՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԵ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՍԷՆԵ

1866 ՄԱՅԻՍ 25 ՉՄՏԵՄՊԻՆ

ՆԻՄԵՐՈ 62

Մանգրամի Էֆեմար համար 6 եանի սենեակ 300
նիւթէ վերելիւ, սենեակ գրեթէ ըստ փարսա տախի
իշխան օլարադ, 200 դ՛ օլուպ, ալթը ալթը 100 դ՛ օլա-
ճադ, վե նիւթի տախի 50 ար փարսա սաթը լաճադ տըր :

Իլանաթըն պէհեր սաթըն իշին, պի-
րինճի տէֆատա 5, իքինճի տէֆատա 2,
վե իւշինճի վե սայիր տէֆատա 1
էր զուրուշ ալթընաճադ տըր :

Մէքթուպ վե սայիր, իսթանպուլա Պաշէ Գաբուսու-
խարինճիտէ, Գարադուխանէ իլէ ճամիի շէրիֆ արա եւ-
րինտէ քեային Դապըր խանընտա, Կարապետ 8. Փանոս-
եանըն 18 նիւթը օտաարնա կէօնտէրիլէճէք տիր :

ԻՍԹԱՆԳՈՒ
ԷՍԶԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅՅԵ

» 25	Ին երեքսէք	54-6
» »	Ին աշաղը	55-6
» »	Գաբանտը	55-8

Իւպէթլու տէվլէթլու միւթէրճիմ Մէ-
հէմէտ Բիւշտի բաշա հազրէթլէրինէ, մէս-
նէտի ալիի Սատրաղամի, վե տէվլէթլու Բի-
զա բաշա հազրէթլէրին նէ տախի, մէսնէտի
ճէլլիք սէրասիլէրի թէվլէրի պուրուլմուշ տուր :

Մէհմետի վալեա Բիյասէթլինին, իւպէթլու
տէվլէթլու Գըպըրու Մէհմէտ բա-
շա հազրէթլէրինէ թէվլէրի պուրուլմուշաղընը
չիմտի իշիթմիշիլ տիր :

ՈՉԳԱՅԻՆ

Հէր էսրարըն բէրտէսինի վազըթ երը-
թար, վե հազգանիյեթլու սապաճ երը-
տըրը կիպի մէյտանէ չըգար :

Չէնտ մահ մուգատուեմ, զազէթա-
լարտա, պիր Ութթամար կաթուղիկոսու
վասֆը կէզմէյէ պաշաւոր. պիր գաշ զա-
զէթալար պիր իթթիֆադ, գանլըրը
թէօնմէթլիյէ միւթթէհիմ պուլունան
խաշատուրու, եպիսկոպոսուղա լայրը
կէօրտիւքտէն պաշգա, պիր պուշուգ
սէնէ եվլէթլու եազուրըլարընա մուղայիր
օլարադ, թէմիլէ չըգարմայա, վե հաթ-
թա կաթուղիկոսուգ քիւրսիսինէ լայրը
կէօրմէյէ տախի գալըրըլար, հալ պու-
քի, պուշլարըն քեաֆթէսինէ եալըրը
Փանոսեան, գալէմ իլէ գարշը գոյտուգ-
տան պաշգա, Ընդհանուր ժողովուն տա-
խի նազարը տիգգաթընը տալէթ իլլէտի,
վե խաշատուր թարաֆտարըլարընէ ելլէ-
րինի պէլլէրինտէ պրրագտը իտի :

Մէքթուպ մէսէլէյի թասահուպ ի-
շին, Ութթամարտան խասսէթէն իւշ նէ-
ֆէր եալան շահիտլէրի կէլիշ, վե պէրա-
պէր կէթիլտիլէրի լիւրալար իլէ, էօ-
թէյի պէրուշի գազանմըշ օլտուգտան
պաշգա, պիր փարպետուրըլինին Դնասիհա-
թը իւզըն, զազէթալարը տախի գա-
զանմայա չըգըշմըշ, վե փարաւըլա պա-

սըլմադ իւզըն, էվլէլա պիլէ պիր պահս
կէօնտէրմիշ իտի. հալ պուքի պիլը,
փարալարը ալարադ վարադատա տէրճ
իթթիլտէն սօնրա, ալթընտա տախի
քէնտի միւթալամըրը տէրճ իտէճէլի-
միլի, էվլէլինտէն մէրոճէ կէթիլէն ա-
տէմէ խապէր վէրմիշ, վե մէքթուր պահ-
սը ալը գոյարադ, մէրգուլուն լիւրալար
իլէ պէրապէր խապէր կէթիլմէսինէ պէք-
լէմիշ իտիք : Ս. Նի նիւթիտէ միւթալա-
իթմէմիլ իշէրինէ էլ վիթմէտիլինտէն,
միւթալամըրը հիւ տէյիլ իտէ սէքիլ
կիւն սօնրայա պըրագմամըրը թէքիլի
լէմիշէր, վե պիլի իտէ գապուլ իթմէտի-
կիլիլտէն, էօյլէճէ գալմըշ, վե չէնտ
կիւն սօնրա, պիլտէքի պահսըն եախօտ
մէքթուպուն սուրէթի, պաշգա զազէ-
թալարտա օգուլտուգտան պաշգա, խա-
շատուր թասահուպ տախի օլունմուշ
իտի. չէնքի, ուսուլլէրինճէ սաթըրընա
հէր գաշ զուրուշ իսթէմիշէր իտէ, ալ-
մըշլար իտի. Փազաթ, զազէթալարըն
էօյլէ պիր էհիլ ճիւնպէթի թասահուպ
իթմէլէրինէ սէպէպ, եալըրը տէրճ իթ-
տիլէրի պահսլար պէտէլի օլան լիւրալար
օլմայըպ, իլլա պաշգա պիր պիլիլէ սէ-
պէպ տահա պուլունտուղունտան ճէսա-
պէպ վէրմիշ իտի. չէօյլէ քի, հէր նէ
գատար Պապըր-Ուլ թարաֆլինտան Բաթ-
րիլլանէյէ խաշատուրուն գաթիլլէ
չիւքհէսի թահթընտա պուլունմասը պէ-
յանիլլէ, պաշգա պիր էհիլ ըրը վե սա-
հիլ լիյագաթ գաթըն կաթուղիկոս թալ-
եին գըրընմասը իիթար օլունմուշ իտի-
սէտէ, հէր նէ սէպէպէ մէպին իտէ,
Բաթրիլլէ էֆէնտիլին խաշատուրուն թա-
սահուպ իթմէյէ չըգըշմըշ օլմասը, պիլթ-
թապի զազէթալարտա տախի ճէսարէթ
վէրմիշ իտի :

Բաթրիլլէ էֆէնտիլին պուլ թասահու-

պու, հէր նէ գատար շիմիլիյէ գատար
կիլլիտէ գալտը իտէտէ, սօն վարշու-
թիւն կիւնիւնտէ, օլ միւպտէ խալլիճէ
գըր ու գալ գուհուրա կէլտիլի, բաթ-
րիլլանէ էսրարընա ազ չօդ վազըթ օ-
լանլարա մալիւմ տուր :

Պիլիմ, խաշատուրուն կաթուղիկոսու-
ղունա գարշը կէլմէմիլ, Բաթրիլլէ էֆէն-
տիլին զապլինէ կիրան կէլմէքտէ իտի ի-
սէտէ, էֆէքարմըրը Պապըր-Ուլինին իի-
թարը իւզէրինտէ միւթէսէս պուլունտու-
ղունտան, վե պիլտէ նասըր քի սէօյլէ-
տիլ, Ընդհանուր ժողովուն նազարը տիգ-
գաթընը տալէթ իթտիկիլիլտէն, էլլին-
տէն հիւ պիր շէյ կէլմէմէքտէ իտի. հալ
պուքի պուլ տէֆա, ֆուրսաթեաֆիթէ ի-
տէրէք, ալէյհիլիլտէ օլունան թազրիլլէ
քէնտիսի տախի միւսաստէ իթմիշ տիր :

վէ իշթէ աճալիպի շուրատա տըր
քի, գաթիլլէթ թէօնմէթի թահթընտա
պուլունան պիր ատամ ալէյհիլտէ, միւ-
ճազաթը լայրգասընըն թէրթիլպ իտիլմէ-
սի նիլէթիլլէ թազրիլլէ իտէճէք եէրտէ,
էօյլէ խալլին ու զատտարըլարը, ալէմէ ֆաշ
իթմէքտէ օլան Մանգուլմէնին ալէյհիլտէ
թազրիլլէ իթմէյէ գալըրըլմըշ, վե շու-
խուսուսա ալա էնէթէ թօգուլմամըշտըր :

Հէր նէ հալ իտէ, հազգանիյեթլու հէր
վազըթ զալէպէ իտէր. . . օլ խուսու-
սու վազըթինէ թէրթ իլէ, պիլզաթ Ուլ-
թամար միւթանուլիւնու թարաֆըն-
տան, խաշատուր ալէյհիլտէ եազըլմըշ
օլան շու թիտէքի տիգգաթա շայան
պիր մէքթուպու, այնէն տէրճ իտէրիլ :

Խաշատուրուն թէրթէմէյի հալլին տա-
խի տէրտէսթ իթմիշ իտէքտէ, տէֆայի
ալիլտէ թէլլը իտէրիլ :

Արթանապատիւ Մաքրալիօն Յօհաննէս
վարդապետ պատուարժան Սուրբ Զօր
Րազործ Սուրբ Աջոյն համըրը ըղձակաթ կը
ձօնեմք ամենայն պարագայիլ :

«Յայտ իսկ լիցի ձերումը գորովագութ հայրութեան, որ մենք ձերումը սրբութեան վրայօք առ Սրբազան Հայրն ուղղեալ գիր ինչ գանգատանաց ունիմք յղել, եթէ պատճառն հարցանել կամիս այս է, որ դու ըզմեզ այս գաղաններուն մէջ ձգելով տեղէս մեկնեցար գացիր Սուրբ Նրուսաղէմ, 'ի սըրտէ եւ 'ի մտաց ալ բոլորովին զմեզ հանելով մոռցար. այժմ մեր կրած կերպ կերպ աղէտ-ներուն պարագաները անկարելի է գրով յայտնել. այլ՝ այսչափ միայն կը յիշեմք, որ մինչդեռ տեղս կը գտնուէիք մեզի իրեւ զսուր պարիսպ կը պաշտպանէիք . . . եւ խաչատուրն ալ այսպէս ինքնագլուխ անկարելի էր յաթուղիկուս ըլլար, որով ինչ գէշութիւններ ծագած է եւ պիտի ծագի օր ըստ օրէ: Երկրորդ մոխրապերթու կարգածդ գործի մասին կըսեմ, որ դուք դեռ Պոլիս չի հասած յիշեալ խաչատուր անկարելի կաթուղիկոսը զանազան թիւր պատճառներով իբր վնասակար բոլորովին խանգարեց եւ այժմ տղայք թափառեալ կը շրջին իրենց անգին ժամանակը խաղերու եւ զբոսանքներու ետեւէ ըլլալով 'ի գուր կը վատնեն . . . վերջապէս ըստ վերոյիշելոյս մի ըստ միովէ գրել տեղեկացնել անհնար է. ուստի եթէ ձերը Սուրբ հայրութիւնը տեղս գտնուէր, նախ յուսացեալ յԱստուած միմեանց օժանդակ ձեռնտուութեամբ գիտադրաւ կըլլայիք փոքր 'ի չատէ չէիք թողուր որ այսպիսի աղետալի դէպքեր ծագէր . . .

Արդ՝ այս մեր աթոռին յետին խեղճութեան եւ դառնաղէտ վիճակին համար բարեկարգութեան օժանդակութիւն ամէնքս 'ի միասին նախ 'ի վերնախնամ տեսութենէն խնդրելով յանձնեմք Յիսուսի այցելութիւնն Ղազարոսի այցելութեամբ այց առնել. երկրորդ ձերումը պատուական սուրբ հայրութեան, որ գիշեալ 'ի սէր եւ 'ի գութ որբացեալ ժողովրդոց վրեժեղութեան ոգով ջանախնդիր ըլլաք մեր Աթոռ այս անօրինի ձեռքէն ազատել, ապա թէ ոչ գիտցած ըլլաք, որ եթէ իր ոսկիներուն զօրութեամբ տիրապետէ, այն ատեն Հայաստանու մոզովորդ մանաւանդ խեղճ Քիւրտիստանու պարզամիտ գառները բոլորն ալ ոտնակոխ ըլլալով այնչափ չարաչար պիտի տանջուին, որ փարաօնի իսրայէլացոց սուած դառնաղէտ տանջանքներուն եւս առաւել պիտի գերազանցէ . . . ուստի ո՛վ որ այս փարաօնի ձեռքէն զմեզ ազատելու ըլլայ՝ արդարեւ նոր Մովսէս մը պիտի հանդիսանայ, եւ անոր անունը դարուց 'ի դարս պիտի հռչակուի: Վասն զի անոր քրած գէշութիւններ ու տուած վնասները ամբողջ նկարագրել անկարելի է, բայց մասնաւորապէս այս տեղս յայտնենք. այս է խաչատուր չեպիսկոպոս Ս. Աստուածածնայ տօնախմբութեան օրերը Ղազար եւ Յակոբ եպիսկոպոսներուն հետ ներսն դուրս ելլալով, տասն օրուան չափ դուրսի տուն մնացին, նոյն միջոցին խաչատուրը հացեկող Յակոբին ձեռք սրբատորին մահացուցիչ գեղ զնելով Պետրոս կաթուղիկոսին կերցնել կուտայ. այն ատեն Պետրոս կաթուղիկոսը կըսէ, խաչատուրին, Ղազարի, ու Յակոբին ալ լուր տուէք թող

դան 'ի միասին ճաշ ընենք. բայց ծառայները երբ կերթան խաչատուրը հրաւիրելու, այն կէտին պահուած ըլլալով չերեւնար. իսկ միւսները այն խորհրդին անհմուտ ըլլալով երբ երթալու կըլլան, նոյն միջոցին երեւան ելլալով անոնց զանցառութիւն ընել կը համոզէ, կարգիլէ, եւ սպասաւորներն ետ խրկելով կըսէ «մենք դեռ նոր հաց կերանք, մեզի ախորժակ չիկայ ինքը թող հրամայէ» իրենք իբր կարեւոր գործ մը ունին անոր պիտի զբաղին. խղճալի կաթուղիկոսը այս կերպով լուր առնելով կըսկսի ճաշ ընել, բայց երբ այն մահացուցիչ սխտոր կուտէ՝ անմիջապէս կսկսի սիրտը խառնուիլ ու աղիքները դալարիլ եւ ներսը ին տակն ու վրայ ըլլալ . . . այս միջոցները անոնք իրենց կարեւոր գործին կըբաղին, այն է ասդին անդին գիւղեր կերթան մարդ ժողովուրդ եւ համոզելու, ու զխաչատուրը կաթուղիկոս օծել տան. ահա այս կերպով Նարեկայ մերձ գտնուած գիւղերը քանի մը հոգի որսալէն զկնի մեզի եկան, շատ համոզումներ ըրին ոչինչ չահելով ուղղակի Տէրիւ պէյին գացին, անոր սիրտը չահելով, ինքքն իրեն 2 տղաքներով եւ 12 ֆիւրտ ալ հետեւին անոնք մեր գիւղն եկան դարձեալ մեզի եւ Միւրթարին եւ մեր քով գտնուած 2 Ոգմիկ եղբարք բռնութեամբ իրենց հետ կէպին տարին, այս միջոցին եւ ըլլալիք դառնաղէտ եղելութիւնը գուշակելով երթալէն աւելի մեռնիլ ու կեանքերնիս վճարել ընտրեցի. բայց ինչ օգուտ կարի թախանձամբ առանց Ոգմիկոց գացինք. երբ հասանք դուրսի տուն՝ խաչատուր Ղազար պահպանից Ս. Պետրոս եւ իրեն պահպան Նուսուֆ, կաթուղիկոսի սենեակը մտան (մենք ալ գիտողութիւն կընէինք տեսնանք թէ ի՞նչ պիտի ընեն) տեսանք որ դադանական բարկութեամբ յարձակեցան սրբազան կաթուղիկոսին վրան ըսելով «ե՛ր, դուրս գնա՛ մեր աթոռէ, դու չես կրնար կառավարել եւս . . .»

Այն ատեն խղճալի կաթուղիկոսը ողորմելի վիճակաւ սկսեց լալով ողբալով աղաչել ու ըսել «ո՛վ սիրելի եղբարք, ինչո՞ւ այսպէս կընէք, ձեր Աստուածը այսպիսի տարօրինակ դառնաղէտ անխրաւութիւն երբէք չի ընդունիր, ինչի մահացու գեղ կերցնելն զկնի այսպէս կը չարչարէք, թող չէք իտար, որ ինչ եւ իցէ ըլլալուն եղաւ, ես իմ հայրս հասայ, մի՛ չարչարէք զիս, թող տուէք, ես իմ հալովս քիչ միջոցէն իմ կեանքս վճարեմ» եւ այն եւայն սրտաշարժ խօսքեր. բայց անորոք խաչատուրը բոլորովին իր սիրտը քարայնելով, ամենեւին ո՛չ աղաչանաց, ո՛չ պաղատանաց, եւ ո՛չ անոր թշուառ խեղճ վիճակին վրայ գթալու նշոյններ ցոյց տալու, իսկոյն Քիւրտերուն հրամայեց, ձեռքէն բռնեցին սենեկէն դուրս նետեցին, եւ սենեկի դուռն ալ կնիքով փակեցին. իսկ խղճալի կաթուղիկոսը ասդին անդին իյնալով ելլալով նաւավարներուն օգնութեամբ ինք զինքը նաւին մէջ ձգեց, անոնց գտնուած անկողնոյն մէջ պարկեցուցին, պահեցին. բայց երբ նոյն կէտին լուծողութեան պատճառաւ դուրս ելլալու ատեն, յիշեալ չարագաւ անողորմ մարդ Տէրիւ պէյին հետ գրգռուելով հրաման ըրին վերստին ոտքէն ձեռքէն գետ-

նաքարչ նաւէն իւքէլէն դուրս ձգել, ալ այն ատեն սիրտ պէտք էր որ զիմանար, գըրուիւր նէրտիվէնին դըպչելով արիւնի մէջ չաղախուեցաւ. ահա՛ այսպէս գանակոծ արիւնուայ իրեւ անշունչ մարմին այնտեղ աւազի վրայ փռուելով մինչ երեկոյ մնաց. ես ան անոնց հետ ներս չըգնացի, հոն ըսպասեցի մինչեւ փոքր ինչ ուշը վրան եկաւ սկսեց նուազ ձայնով լալ եւ անիծանել զայն մարդիկ մանաւանդ զխաչատուրն. վերջը քանի մը հոգեով՝ աղաչելով եւ ձեռնտու ըլլալով, փշալմանք կը տանէինք կամաց կամաց տուն տանել ձգելու. Տէրիւ պէյի տղան կը տեսնայ որ այն տեղուան ձգուած չէ՝ չուտ մը խաչատուրին լուր կուտայ թէ վերոցեր տարեր են, այն ալ կսկսի ուրիշ կերպ մահացնելու հնարք մտածել, ու շուտով գործադրել. բայց մենք որչափ որ աղաչեցինք տանելու, մեզի մօտիկ չըրաւ, մենք ալ ձրգեցինք ֆայխներ գացինք, ըստ որում ալ սիրտերնիս չըգիմացաւ հոն կենալ անոր աղետալի դառնակիւծ վիճակը տեսնալ. բայց մենք երթալէն յետոյ ինքն ալ մէկ երկու հոգեւոյ հետ կամաց կամաց կսկսի երթալ դէպ 'ի փշալմանք, կուգայ մինչեւ Գամիշլը կը հասնի, անդիէն խաչատուրը կերթայ իր պահապան Եուսուֆ շարպախու չահին ետեւէն կըձգէ կը պատուիրէ թէ ուր որ կը հասնիք մի՛ խնայէք ըսպանեցէք, ասոնք ալ անոր հրամանին համեմատ կերթան այգու գլուխ կը հասնին. կաթուղիկոսն ալ երբ կը տեսնայ որ այս Քիւրտերը իրեն սպաննելու կուգան իսկոյն ինք զինքը ջուրը ձգելով չամբին մէջ կը պահուի, մինչեւ որ նոյն Քիւրտերը ասդին անդին նայելով չեն տեսնար կանցնին կերթան, յետոյ անկէ դուրս ելլալով փշալմանք կերթայ որպէս թէ հանգըստանայ, եւ միւս օրը խաչատուրը կաթուղիկոս կօծուի դուրս կուգայ գիշեր Տէրիւ պէյի տղին հետ Յուգայի պէս դաւաղութիւն ընելով երգմամբ զանաղութիւն կընէ, կըսէ դու եւ իմ պահապանին հետ գնա Պետրոսը սպաննէ, ամենեւին հոգ մի՛ ըներ, ես որչափ կենդանի եմ ձեզի միաս մը չի հաննելէ զկնի, միշտ միւտիրութիւն պիտի կապալութիւն ընել կուտամ, եթէ այս մարդը կենդանի մնայ, Պոլիս կերթայ, ինչի ալ ձեզի ալ սիրելիւն ընել կուտայ, ահա՛ այսպէս շատ խօսքերով կը համոզէ, չորրորդ գիշեր Տէրիւ պէյի տղան Եուսուֆ չարպախու չահին կերթան կրսպանեն:

«Այս եղելութիւնները Համէյի հարսը կը տեսնայ, որ 2 հրաձանով մարդ տանիս էրտիս կեղան, եւ անմիջապէս երկուքն ալ կը զարնեն սրբազան կաթուղիկոսին. եւ ասկէ անդին եղած դառնաղէտ դէպքերը լրագրի միջոցաւ կարծեմ ձերը սրբութիւն լսած ու հմուտ է, ալ սրտերնիս չի դիմանար անոր մահուան դէպքերն ալ մանրամասնաբար պատմել. այն միայն կը խնդրենք որ, այս գիրը Պոլիս աղգին խրկես, որ անոր համեմատ գործադրեն. նաեւ կը խնդրենք որչափ որ կարելի է զգուշութեամբ խրկես, որ անոր մարդիկները չիտեսնան ու չիմանան, որով արգելիչ գործադրութեան չի գտնուին. մենք այս տեղէն ռզղակի խրկելու երկիւղ կրե-

վէ թէմար օլունուպ, քէնտիսի ճէլպ իլէ նիզամամէ մուճիպինճէ, հազգընտա լաղըմ կէլէն մուամէլէ իճրա գըլընաճագ տըր:

Մն ալթընճը մատտէ. ըուխսաթ թէղքէ-րէսի ալմագըրըն, գատէն վէ գըլնէ իլէ միւսքիրաթ սաթմագ իւզրէ, տիւքքեսն, վէ մաղաղա, վէ սալիր մահէլլէր աչան, վէ էրզագ ֆիրուքթընա մախսուս տիւքքեսն-լարտա գատէն վէ գըլնէ իլէ միւսքիրաթ սաթման քիմէնէլէրին աչարգլարը մահէլլ, տէր հալ գաթաթտըրըմաղլա պէրապէր, քէնտիլէրինտէն պէլյէլէրէսի տէն պաշգա, գէճրէն քիւրայի սէնէվիսի իքի պին ղուրու-շա գատար օլանլարընտան պէշ, վէ անտէն ղիլատէ պուլունանլարտան օն պէշ մէճիտի-յէ ալթընու ճէղայի նագաթ ալընաճագ տըր:

Մն ետիւնճի մատտէ. գէճրէն նէղարէթի մէճմուրլարը, միւսքիրաթ մահէլլէրի սահա-պընն ըուխսաթ թէղքէրէլէրին կէօրմէք իսթէտիքճէ, ասլա մուխալէֆէթ իթմէյուպ կէօթմէյէլէր մէճպուր օլաճագ տըր:

Մն սէքիլիճի մատտէ. էլնալէթու հա-զիհի ալըմը օլան հէր նէվի միւսքիրաթ մա-հէլլէրի տախի, իշ պու նիզամըն, հէր խու-սուստա, թէմամէն աչքեսմը ալթընտա պուլունաճագ տըր:

Մն տօգըլընճու մատտէ. իշ պու նի-զամնամէտէ թաֆսիլ վէ պէյան օլունան քեսաֆէյի նիզամթըն, տիւվէլի էճնէպիլէ թէպաասընտան գատէն վէ գըլնէ իլէ միւս-քիրաթ սաթմանլար հազգլարընտա տախի, պիլա իսթիսնա, շիւմուլի պուլունաճագ տըր: Ֆագաթ, պուլունարտան նիզամթըն մէքքիւ-րէյէ մուղայիր հարէքէթ իտէնլէրին, մուա-հէտաթ մուճիպինճէ, թէքճիւմանլարը հաղըր օլտուղու հալտէ, Պապը Զապթիլէտէ իս-թիլթագ վէ մուհաքէմէ իճրա օլունաճագտըր:

Նիկիրմինճի մատտէ. իշ պու նիզամնամէ-նին հիւքմիւ, թաշրալարտա տախի ճարի օլաճաղը ճիհէթլէ, վէ թաշրալարտա միւս-քիրաթ սաթման մահէլլէրին ըլսուումի պէ-յիլէսի տախի, ըլսուումաթ մէճմուրլարը մա-րիֆէթլէրի իլէ իսթիհալ օլունաճագը հա-սէպի իլէ, տիւխան միւտիր վէ մէճմուրը պուլունան շէնր ու գասապա վէ գարիլէլէր-տէ, գատէն վէ գըլնէ իլէ միւսքիրաթ սա-թըլան, նէ գատար մահէլլէր վար իսէ, ան-լէրին, վէ տիւխան մէճմուրը օլմայան եէր-լէրտէ, վէ կիւմիւք միւտիր վէ մէճմուր-լէրին, վէ պուլունարըն եանի նէ տիւխան վէ նէտէ կիւմիւք միւտիր վէ մէճմուրլէրի պուլունաման մահէլլէրտէ, մէմէհա միւտիր վէ մէճմուրլէրին, վէ տիւխան կիւմիւք վէ եախստ մէմէհա միւտիր, վէ մէճմուրլէ-րինտէն հիշ պիրիսինին պուլունամաղըր եէր-լէրտէ, հարիր միւտիրի վէ եախստ մէճմու-րը վար իսէ, պուլունարըն մարիֆէթլէրի իլէ, էվիլէ էմիրտէ եէկեսն եէկէան սէպթի տէֆ-թէր իտիլտիքտէն սօնրա, պիրինճի պէնտ-տէ պէյան օլունաճագը վէճիլէ, օրալարըն աաղաի մէճիլիսի իլէ, էրպապը վուգուֆ վէ միւթէպէրան էհալիսինտէն, վէ էսնաֆընըն իլէրու կէլէնլէրինտէն, վէ իտարէ մէճմուրու-նտանտան միւրէքքէպ պիր հէյէթ թէշքիլի իլէ, իճարէյի սէնէվիլէրի ղատար ու հիւմա-յէտէն արի օլարագ, թագտիր վէ թայնին

պիրէ, ասհապ վէ եախստ միւսթէճիլլէ-րինն էսամիթի, վէ սէնէտաթը միւթէպէրէ իլէ, կէտիք վէ եախստ կէտիքսիլ օլտու-ղու իյզահէն կէօթէրիլէրէ, վէ իճարէյի մուգատտէրէլէրի թէրգըմ գըլընարագ, պիր գըլթա տէֆթէրի թանգիմ, վէ հէյէթի մէգ-քիւրէ թարաֆընտան իմղա վէ թէմար օ-լունուպ, պէյիլէրէսի, պէր վէճի մու-հարրէր, մահէլլինէ կէօրէ տիւխան, վէ կիւմ-րիւք, վէ մէմէհա, վէ եախստ հարիր միւ-տիր, վէ եախստ մէճմուրու թարաֆընտան բէշինան պիրթիսիլ, ասհապը վէ եախստ միւսթէճիլլէրի եէտէրինէ ըուխսաթ թէգ-քէրէլէրի իթա օլունաճագ, վէ պուլունարտան քիրալարընա նիսպէթլէ, սէնէվիլ ալընաճագ իսթի պէլիլէնին էլլի ղուրուշտան աշաղը թուլթանը պուլունաճագը հալտէ, օ մա-գուլէլէրտէն սէնէվիլ օլարագ էլլիլէր ղու-րուշ պէյիլէրէսի պատ էլ ախ, եէտէրի-նէ ըուխսաթ թէղքէրէսի վէրիլէճէք, վէ պատ էլլին կէտիք նագլ ու վաղընա տայիր, նէ թարաֆընտան օլուր իսէ օլունան սէնէտի օլուպ իպրագ իտէնլէր օլուր իսէ, միւթէ-պէր թուլթուլմայուպ, ալէսսէվիլիլէ ճիւմէ-սի հազգընտա ղիքրի մէսպուգ կէտիքսիլ միւսքիրաթ սաթման մահէլլէր կիպի մու-ամէլէ գըլընաճագ տըր:

ՄԱՐՍԻԼԵԱ ԲԻՅԱԶԱՍԸ

Մայիս 26

ԻԲԵՔ ՎԷ ԳՕԶԱ

Էվիլէրի հալտէ պուլունամագտա տըրլար: Հէր քէս եէնի գօղայա պէլէմէքտէ տիր: Պու հաֆթա եալընը 5 պալեսա Սիւրիա ֆիլաթիլիւս սաթմըմը տըր 98 ֆրանգտան, վէ 20 լիւլէ Աճմ իրէյի 47 տէն 59 ֆրան-գա գատար. 6 պալեսա Արտասսին 54 ֆը-րանգտան. վէ 2500 քիլօկրամ Նուգա գօ-ղասը սաթմըմը տըր 47 ֆրանգտան, ըսգօն-թօ եիւզտէ պիր:

ԲԱՄՈՒԳ

Իսթէք բէք աղ օլուպ, վէ ֆիլաթլար հէր նէ գատար տիւլիլին հալտէ իսէլէրտէ, եէնիտէն եէնիլէ տիւլմէքտէ տէյիլ տիրէր: Եալընը 550 պալեսա գատար մալ սա-թմըմը տըր: Թիւմէլ մալի 225տէն 250 ֆը-րանգա, Դուպըս 425 տէն 455 ֆրանգա, Սէլանիք եէրիլ թօհուումու 420 տէն 425 ֆը-րանգա, Իլմիր 445 տէն 447 50 ֆրանգա, Նապուս 440 ֆրանգա, Թէրսուս 445 ֆը-րանգա, Իտիլպ 442 50տէն 440 ֆրանգա, Թը-րապզօն 400 ֆրանգտան 95 ֆրանգա. ճէ-ղայիր 445 ֆրանգա, վէ Պիանգալիլ 450 ֆրանգա:

ԵՈՒՆ

Հէր նէ գատար եէնիտէն պիրագ մալ կէլ-միշ իսէտէ, պու հաֆթա տախի չօգ կէվ-չէքիլէ կէօրիւմիւշ տիր: Շարք մալլէրի սաթմըմը Սամօն մալի 87 50 ֆրանգ տան, Թուսուս 95 տէն 400 ֆրանգա, Էտիրնէ ինճէ 200 ֆրանգա. Էտիր-նէ իքինճի 450 ֆրանգա, 50 քիլօկրամը, ըս-գօնթօ եիւզտէ 42, վէ վատէ 90 կիւն:

ԷՄԹԱԱՅԸ ՏԱԻԼԻՅԵԹԷ

	օգգասը	ՊՐԶՎԻՐ	ՊՐԶՎԻՐ
Մահմուդիլէ	120-		
Աֆիօն բրիմօ	190-	195-	
Մաղը սիլան	14-20		
Մաղը ապլագ	11-		
Եաթաղը Անաթօլու քիրլի	7-20		
Եաթաղը » Երզնանը	15-20	14-	
Ճէնրի բրիմօ	14-	15-	
Քիթիլ բրիմօ Եաթաղ	19-		
Բամուգ Ատանա	12-	12-20	
» Կէյիլէ պիրինճի	15-		
» Խարթուլթ	11-		
» Աճմ Ռուսիա	11-		
Քէօթահեա Եօգ	25-	24-	
Թիֆթիք վան	59-	40-	
Թիֆթիք Էնգարէ բրիմօ	5-		
Անիսօն Անատօլու	4-		
» Բումէլի	7-30		
» Սագըզ	22-		
Պալ մուսու	16-		
Սալէպ	7-		
Մահլէպ	6-20		
Գօյուն տէրիսի բրիմօ	11-20	12-	
Քէլի » Թիլլիլ »	5-20		
Գօյուն տէրիսի իքինճի	160-		
Պիրինճի գօղա գուրու	155-		
Իքինճի » »	500-	550-	
Ֆիլաթիլ պիրինճի	500-		
Տէմիրտաշ չէքի	500-		
Կիւրճի իրէյի Օլգա	250-		
» » Գարապաղ	550-		
» » Նօախի	52-	54-	
Թայգան քիլէ	25-		
» Տուրօ Բումէլի	20-	22-	
Գըզըլճա Թուսա	20-		
» Բումէլի	28-	29-	
Իսմայիլ	40-	41-	
Արիա Իպրայիլ			
Արիա Բումէլի	15-		
Գօգօղօզ			
Եաշ գօղա			

ԷՄԹԱԱՅԸ ԷՃՆԷՊԻՅԵ

	օգգասը	ՊՐԶՎԻՐ	ՊՐԶՎԻՐ
Գահլէ պիրինճի 400	1400-	1080-	
» Իքինճի » »	900-	940-	
» Իւլիւնճի » »	850-	880-	
Թօզ չէքէր Ֆրանգը. 440	250-		
Շէքէր Հօլանտա » »	245-	260-	
Գալայ » »	675-	690-	
Չէլիք Իքի 00 » »	185-		
Չէլիք պիր 0 » »	190-		
Թիմուր, չըպուգ			
Եասը եուվարագ » »	70-	72-	
Թիմուր եարմա չի-վիլիք » »	75-	76-	
Սաճ նիւմէրօ պիր-տէն 14է գատար » »	100-	105-	
Թէլ չէմպէր » »	90-	92-	
Մօր պագամ » »	50-	55-	
Չաճը գըպըզ » »	47-	48-	
Շապ Ինկիլիդ » »	70-		
Կէօզ թաշը » »	5-20	6-	
Չիվիտ » »	125-	150-	
Գըրմըզ չարապիսօր » »	65-	70-	
Գըրմըզ քիրէճիսօր » »	42-	45-	
Պիպէր » »	6-		
Նըշատըր » »	6-30		
Թէնէքէ խաշ մարգա չիֆթէ			
» սանտըզ » »	540-	550-	
Բօմ Ինկիլիդ կալօն » »	11-	12-	
Բօմ Ամէրիդա » »	9-		

ՍԱՀԻՊ ՂԱԶԷԹԱ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼԵՎԱՆՔ ՀԵՐԱԼՏԸՆ ԹԱՊԻԱՆԷՍԻՆԷԷ
ԳԵՑ-ՕՂԼՈՒՏԱ ՏՕՂԻՈՒ ԵՈԼՏԱ, ՅՕԹՕԿՐԱՅ ԱԳՏՈՒԼԱԷ
ԳՐԱՑԷՐԼԷՐ ԳԱՐԵՐՈՆՏԱ ՆԻՏԵՐՕ 549: